

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 19.01.1968, sp. zn. 1 Tz 2/68, ECLI:CZ:NS:1968:1.TZ.2.1968.1

Číslo: 19/1968

Právní věta: III. Jede-li řidič motorového vozidla v podnapilém stavu vozidlem jenom proto, aby po dopravní nehodě zajistil lékařskou pomoc pro zraněného účastníka nehody, přichází v úvahu posuzování tohoto jednání z hlediska ustanovení § 14 tr. zák. o krajní nouzi.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 19.01.1968

Spisová značka: 1 Tz 2/68

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Krajní nouze, Opilství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 14

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19/1968 sb. rozh.

III. Jede-li řidič motorového vozidla v podnapilém stavu vozidlem jenom proto, aby po dopravní nehodě zajistil lékařskou pomoc pro zraněného účastníka nehody, přichází v úvahu posuzování tohoto jednání z hlediska ustanovení § 14 tr. zák. o krajní nouzi.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 19. ledna 1968, [1 Tz 2/68](#).)

Usnesením vyšetřovatele skupiny vyšetřování OVB ze dne 16. června 1967 bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání a podle § 163 odst. 1 tr. ř. vzneseno obvinění proti J. K. pro trestné činy ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a opilství podle § 201 tr., zák., protože se dne

15. června 1967 v nočních hodinách podnapil, v tomto stavu dne 16. 6. 1967 kolem 0.45 hod., řídil motocykl po státní silnici z A do B a při projíždění levotočivé zatáčky nezvládl řízení, narazil do patníku a havaroval. Při nehodě byla usmrcena M. D., která jela s obviněným na druhém sedle motocyklu.

Usnesením vyšetřovatele OVB ze dne 20. července 1967 byla věc podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. ř. postoupena dopravnímu inspektorátu OVB k projednání jako přestupek podle § 10 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. a trestní stíhání obviněného usnesením ze dne 24. července 1967 podle § 172 odst. 1

písm. b) tr. ř. pro trestný čin opilství podle § 201 tr. zák. zastaveno.

Rozhodnutím OVB ze dne 5. září 1967 byla obviněnému pro přešupek podle § 10 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. uložena pokuta ve výši 500,- Kčs. Současne mu byl odňat řidičský průkaz.

Proti těmto rozhodnutím vyšetřovatele podal generální prokurátor ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona, kterou vyšetřovateli vytýká, že k postoupení věci ke stíhání pro přešupek dospěl na podkladě nedostatečně zjištěného skutečného stavu věci a vadného hodnocení důkazů a že zastavením trestního stíhání porušil zákon v ustanovení § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. Stěžovatel se proto domáhal nápravy.

Nejvyšší soud shledal, že stížnost pro porušení zákona je důvodná, napadená usnesení vyšetřovatele i obsahově navazující rozhodnutí zrušil a přikázal vyšetřovateli OVB, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Podle odůvodnění usnesení o postoupení věci dospěl vyšetřovatel k závěru, že provedenými důkazy nelze vyvrátit obhajobu obviněného, že motocykl v době nehody řídila poškozená, které svěřil řízení motorového vozidla, zatím co sám jel na druhém sedle motocyklu jako tandemista. Obviněný se proto podle názoru stěžovatele nemohl dopustit trestného činu ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., ale pouze přešupku proti pravidlům silničního provozu spáchaného tím, že svěřil řízení motocyklu osobě, která neměla způsobilost k řízení motorového vozidla.

Usnesením o zastavení trestního stíhání porušil vyšetřovatel zákon v ustanovení § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř., protože rozhodl o skutku, pro který nebylo zahájeno trestní stíhání ani vzneseno obvinění. Z odůvodnění tohoto usnesení je patrné, že vyšetřovatel měl při rozhodování na mysli jednání obviněného, spočívající v tom, že po nehodě řídil v podnapilém stavu motocykl do V., kde ohlásil na zdravotním středisku úraz M. D. a poté řídil motocykl zpět k místu nehody. Vyšetřovatel měl správně za to, že obviněný takto jednal v krajní nouzi (§ 14 tr. zák.), pokládal-li však toto jednání za pokračování v trestném činu opilství podle § 201 tr. zák., pro který proti obviněnému vznesl obvinění, nebylo možno trestní stíhání pro tuto část skutku zastavit, když o celém skutku rozhodl usnesením o postoupení věci. Pokud pak vyšetřovatel považoval toto jednání za samostatný skutek, nebylo možno trestní stíhání zastavit, neboť takový postup předpokládá zahájení trestního stíhání a vznesení obvinění pro tento skutek, což se v této věci nestalo.

Z důkazů provedených v průběhu dosavadního řízení plyne, že k dopravní nehodě, při níž byla M. D. usmrcena, došlo dne 16. června 1967 asi v 00.30 hod. za ostrou nepřehlednou levotočivou zatáčkou na státní silnici č. 3 asi 500 m od B ve směru jízdy z A do B. V místě nehody má silnice mírný spád, je široká 6 m s dlážděným povrchem, který byl v době nehody suchý, šířka krajnic je 40-60 cm.

Na vozovce nebyly zjištěny stopy po brzdění. Na rozhraní okraje vozovky a krajnice byly zjištěny stopy po smýkání motocyklu a na dvou místech škrábnutí od tvrdého předmětu. Ve vzdálenosti 40 cm od okraje vozovky byla dále zjištěna krevní kaluž 30x25x40 cm. V době nehody bylo bezvětří a při použití světel byla dobrá viditelnost.

Obviněný ve své první výpovědi uvedl, že dne 15. června 1967 v dopoledních hodinách vypil čtyři 10ti stupňová piva a pak již žádné alkoholické nápoje nepožil. Po půlnoci (dne 16. června 1967) vezl na druhém sedle svého motocyklu poškozenou M. D. rychlostí asi 55-60 km/hod. a po projetí levotočivé zatáčky z jemu nevysvětlitelných důvodů se dostal až na pravou krajnici, kde zachytil o silniční patníky a s motocyklem spadl na vozovku. Také poškozená upadla na vozovku. Protože krvácela na hlavě, odtáhl ji na svah pod silnicí a dojel do B pro lékařskou pomoc.

Při dalším výslechu dne 16. června 1967 změnil obviněný svoji výpověď a uvedl, že ve večerních hodinách dne 15. června 1967 v restauraci hotelu v B vypil pět 10ti stupňových piv. V té době nevěděl, že bude řídit motocykl. K tomu se rozhodl až po opuštění restaurace na požádání poškozené. Od A směrem do B řídil motocykl na třetí rychlostní stupeň. Před a při projíždění zatáčky v místě nehody nemusel brzdit a projel ji dobře. Vyjetí motocyklu na krajnici a zachycení o patníky nedovedl vysvětlit. Změnu své výpovědi odůvodnil duševním otřesem po nehodě, která ho velmi rozrušila. Shodně vypověděl při výslechu před prokurátorem téhož dne. Dne 12. července 1967 obviněný opětovně změnil svoji výpověď, když uvedl, že v kritické době motocykl řídila poškozená M. D. Po opuštění restaurace se M. D. dožadovala na obviněném, aby ji svezl na motocyklu. Obviněný prý ji upozornil, že pil pivo a nemůže řídit motocykl, načež se poškozená nabídla, že jej bude řídit sama. Obviněnému to bylo divné, protože ji nikdy neviděl motocykl řídit a věděl, že nemá řidičský průkaz. Přesto její žádosti vyhověl, motocykl vytlačil před dům, v kterém bydlel a vysvětlil jí, jak má řídit rychlosti, motocykl nastartoval, poškozená si sedla za řídítka a obviněný za ni. Motocykl neměl zařazený rychlostní stupeň a ze svahu silnice se rozjel dosti rychle. Při projíždění levotočivé zatáčky jelo v protisměru nezjištěné vozidlo, které M. D. oslnilo. V důsledku toho poškozená zajela na pravou krajnici, kde motocykl „zabalancoval“ a narazil do patníků, Obviněný spadl na vozovku daleko před poškozenou, kterou pak našel ležet na vozovce za sebou. Na závěr své výpovědi obviněný prohlásil, že se necítí být vinen na nehodě a na usmrcení poškozené. Opětovnou změnu výpovědi odůvodnil tím, že věděl, že udělal chybu, když poškozené, o níž věděl, že nemá řidičské oprávnění a nemá zkušenosti s řízením motorových vozidel, svěřil řízení motocyklu, současně však tvrdil, že mu poškozená řekla, že v době svého pobytu v učňovském středisku v K. jezdila na motocyklu.

Žádný z vyslechnutých svědků dopravní nehodě nebyl přítomen. Z jejich výpovědí je možno zjistit, že obviněný dne 15. června 1967 v době od 19.00 hod. do 24.00 hod. vypil nejméně pět až šest 10ti stupňových piv. Tomuto také odpovídá výsledek Widmarkovy zkoušky, podle níž měl obviněný po více než 1 hodině po nehodě v krvi 1,70 promile alkoholu. Svědci, zejména A. D., matka poškozené, shodně tvrdí, že poškozená před nehodou nikdy motocykl neřídila. Ani svědkyně M. V., která byla spolu s poškozenou v učňovském středisku v K., neviděla a neslyšela, že by se poškozená učila řídit motocykl.

Podle lékařské zprávy poškozená utrpěla zlomeninu spodiny lebeční, levé spánkové kosti a poranění mozku. Údaje o mechanismu zranění poškozené opatřeny nebyly.

O obviněném bylo zjištěno, že se netěší valné pověsti, často vysedává v hostinci. V roce 1966 byl odsouzen pro trestný čin podle § 201 tr. zák. a kromě toho spáchal několik dopravních přestupků, včetně opilství.

Z výsledků provedeného dokazování je patrné, že vyšetřovatel neověřil všemi dosažitelnými prostředky všechny okolnosti případu. Zejména neověřil posudek tvrzení obviněného o způsobu řízení motocyklu poškozenou, a to z hlediska její schopnosti řídit motorové vozidlo, především okolnosti vztahující se k jízdě bez zařazení rychlosti po mírném spádu silnice a okolnosti, za kterých došlo k havárii. Nebyly dále opatřeny ani podrobnější údaje o mechanismu smrtelného zranění poškozené, ani pitevní nález, pokud pitva byla provedena. Posudek znalce z oboru lékařství je důležitý zejména pro objasnění vzniku smrtelného zranění poškozené a s tím spojených pochybností o tom, kdo motocykl skutečně řídil.

I tehdy, kdyby motocykl řídila poškozená, stíhala by však obviněného trestní odpovědnost za nehodu a její škodlivý následek. Z výpovědi obviněného plyne zcela nepochybně, že věděl o tom, že poškozená nemá řidičské oprávnění a že řízení motorových vozidel neovládá, její nezpůsobilost k řízení motocyklu mu byla naprosto zřejmá již z toho, že jí musel před jízdou ukazovat, jak má řídit rychlosti, že sám musel motocykl nastartovat apod. Za této situace obviněný věděl, že může dojít k nehodě a ke zranění poškozené a neměl přiměřené důvody spolehnout se, že takovému porušení

nebo ohrožení zájmu na zdraví lidí, chráněnému zákonem, nedojde (§ 5 písm. a) tr. zák.).

Vyšetřovatel proto nesprávně a v rozporu se zákonem v tomto skutku obviněného shledal toliko přešupek. Při správném postupu měl spis předložit prokurátorovi s návrhem na podání obžaloby na obviněného pro trestný čin.